

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument. Avsikten är att statsrådet med stöd av lagen får ställa statsborgen för finansieringen av ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument. Det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet utgörs av aktiebolaget European Financial Stability Facility som lyder under luxemburgsk lag. Bolaget ägs av alla medlemsstater i Europeiska unionen som hör till euroområdet. Bolaget beviljar lån eller kreditlinjer till sådana stater som hör till euroområdet och för vilka det har upprättats ett särskilt finansiellt stabiliseringsprogram som godkänts av de övriga länderna inom euroområdet.

Avsikten är att statsrådets allmänna sammanträde beslutar om ställandet av statsbor-

gen särskilt för varje masskuldebrevslån och skuldförbindelse som det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet emitterar samt för anknytande ränte- och valutaswappar eller för skuldebrevemissionsprogram. Den form som föreslås är proprieborgen. Innan borgen beviljas ska statsrådet ge ett meddelande i frågan till riksdagen.

Enligt förslaget får borgen uppgå till ett sammanlagt värde av högst 7,92 miljarder euro. Beloppet motsvarar den kalkylerade andel av borgensförbindelserna på totalt 440 miljarder euro som bestämts utifrån Finlands andel i Europeiska centralbankens tecknade kapital. Borgen kan ställas i högst tre år från det att bolaget bildades.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor, nedan Ecofinrådet, beslutade vid sitt extra möte den 9 och 10 maj 2010 om en stabiliseringsmekanism för den europeiska ekonomin. Stabiliseringsmekanismen består för det första av den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen, som under tiden för budgetramarna uppgår till ca 60 miljarder euro. Rådets förordning (EU) nr 407/2010 om inrättandet av en europeisk finansiell stabiliseringsmekanism trädde i kraft den 13 maj 2010.

I stabiliseringsmekanismen ska för det andra ingå ett specialfinansieringsbolag (*special purpose vehicle*) för de medlemsstater som hör till euroområdet. Avsikten är att bolaget vid sidan om den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen kan bevilja lån eller kreditlinjer till stater inom euroområdet. Andelen av borgensarrangemanget för var och en av de stater som hör till euroområdet baserar sig på statens kapitalandelar i Europeiska centralbanken. Avsikten är att specialfinansieringsbolagets långivning ska vara tidsbunden. Bolaget kan i tre år bevilja lån till såda-

na stater inom euroområdet som befinner sig i en svår situation. Specialfinansieringsbolaget kallas det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet (*European Financial Stability Facility*).

Det tredje elementet i paketet utgörs av Internationella valutafondens, nedan *IMF*, andel som beräknas uppgå till ca 250 miljarder euro.

2 En stabiliseringsmekanism för den europeiska ekonomin

2.1 Den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen

Från den första delen i stabiliseringsmekanismen för den europeiska ekonomin, dvs. den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen, kan bistånd beviljas sådana medlemsstater som genomgår, eller allvarligt hotas av, en allvarlig ekonomisk eller finansiell störning till följd av exceptionella händelser utanför deras kontroll. En medlemsstat som befinner sig i en svår situation kan enligt den finansiella stabiliseringsmekanismen beviljas lån eller en kreditlinje. Kommissionen skaffar medlen till lånet eller kreditlinjen på kapitalmarknaderna eller hos finansinstitut. Det utestående beloppet av lån eller kreditlinjer har begränsats till den tillgängliga marginalen under taket för unionens egna medel för betalningsbemyndiganden. Enligt kommissionens uppskattning uppgår detta belopp till högst 60 miljarder euro. Rådets förordning (EU) nr 407/2010 gällande den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen trädde i kraft den 13 maj 2010.

En medlemsstat som ansöker om lån eller kreditlinje från den finansiella stabiliseringsmekanismen ska först samråda med kommissionen och Europeiska centralbanken om saken och lägga fram ett utkast till ekonomiskt och finansiellt stabiliseringsprogram för kommissionen och ekonomiska och finansiella kommittén. Beslut om att bevilja ett lån eller en kreditlinje fattas av rådet med kvalificerad majoritet på grundval av ett förslag från kommissionen. I beslutet om att bevilja bistånd fastställs det totala lånebeloppet, den genomsnittliga löptiden för lånen, lånens

beräkningsformel, det högsta antalet betalningsposter, den tid under vilken lån kan beviljas samt övriga regler för beviljande av lån.

Beslutet innehåller också sådana allmänna villkor för den ekonomiska politiken med hjälp av vilka en medlemsstat som får bistånd ska få sin ekonomi- och finanspolitik på fötter samt förbättra sina möjligheter att få den finansiering den behöver på marknaden. Kommissionen och den medlemsstat som får bistånd ingår ett samförståndsavtal i vilket de allmänna ekonomisk-politiska villkor som rådet fastställt närmare anges. Samma förfarande gäller också kreditlinjerna. I regel betalas lånet ut i trancher. Kommissionen säkerställer med jämna mellanrum att låntagaren iakttar de uppställda villkoren. När rådet har beslutat att bevilja lån, kan kommissionen låna de medel som behövs på marknaden. Alla utgifter som orsakas av den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen betalas av den medlemsstat som beviljas lån.

Kommissionen kommer med Europeiska centralbanken överens om de arrangemang som gäller administreringen av lånen. Kommissionen ska inom sex månader efter det att förordningen har trätt i kraft, och vid behov var sjätte månad därefter, lämna en rapport till ekonomiska och finansiella kommittén och rådet om tillämpningen av förordningen och om huruvida de exceptionella händelser som utgör grund för antagandet av förordningen kvarstår. Kommissionen ska vid behov även foga förslag om ändring av rådets förordning till rapporten.

2.2 Det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet

Avsikten är att om en medlemsstat som hör till euroområdet behöver finansiellt bistånd, ska det först betalas via den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen. Om medlen i Europeiska unionens gemensamma stabiliseringsmekanism har använts och det behövs mera lånefinansiering, ska långivningen i det andra skedet ske via ett specialfinansieringsbolag som bildas av de stater som hör till euroområdet. Staterna inom euroområdet har kommit överens om att borgen för sådana lån kan ställas upp till ett belopp

av 440 miljarder euro. Namnet på det specialfinansieringsbolag som bildas är *European Financial Stability Facility*, det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet.

När det gäller borgensförbindelserna för det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet bestäms andelen för var och en av de stater som hör till euroområdet utifrån deras andelar i Europeiska centralbankens tecknade kapital. Finlands andel kommer att vara 1,80 procent. Avsikten är att specialfinansieringsbolagets verksamhet ska vara tidsbestämd. Enligt förslaget ska bolaget kunna bevilja lån i tre år. För att stabiliseringsmekanismens trovärdighet ska kunna garanteras är det viktigt att det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet inrättas snabbt och att det kan utnyttjas vid behov.

Staterna i euroområdet ska ännu sinsemellan komma överens om detaljerna för det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet och dess verksamhet. Det tekniska arbetet i anslutning till detta har inletts. Finansministrarna för de stater som hör till euroområdet kom den 17 maj 2010 preliminärt överens om grundelementen för det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet. Alla stater i euroområdet är delägare i det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet, och i dess direktion föreslås ingå en medlem från varje euroland. Europeiska kommissionen deltar som observatör. Det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet inrättas i form av ett aktiebolag som lyder under luxemburgsk lag (*European Financial Stability Facility Société Anonyme*). Bolaget kommer att ha hemort i staden Luxemburg i Storherigdömet Luxemburg.

Enligt den luxemburgska lagstiftningen är minimikapitalet för ett aktiebolag 31 000 euro. Storleken av bolagets kapital och dess struktur har ännu inte fastställts. Med tanke på bolagets syfte är det mycket viktigt att de lån som bolaget emitterar har bästa möjliga kreditbetyg. Åtminstone i det inledande skedet kommer kapitalet sannolikt att vara tämligen litet, men överenskommelsen om bildande av bolaget torde innefatta en fullmakt för bolagsstyrelsen att vid behov öka kapitalet.

Det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet har som uppgift att emittera mass-

skuldebrevslån och andra skuldförbindelser samt att bevilja lån eller kreditlinjer i syfte att stödja sådana stater inom euroområdet som har drabbats av svårigheter. För att en stat ska bli beviljad lån från det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet måste den följa de strikta villkoren i det ekonomiska saneringsprogrammet.

Beslutsfattandet inom det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet ska vara enhälligt, om inte något annat bestäms särskilt. Åtminstone besluten i alla viktiga frågor ska vara enhälliga. De till euroområdet hörande staternas andelar i borgensförbindelserna inom det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet baserar sig på deras andelar i Europeiska centralbankens tecknade kapital. Finlands andel är sålunda 1,80 procent. Vid varje skuldebrev som emitteras inom ramen för det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet begränsas borgensansvaret för varje enskild stat till 120 procent av skuldebrevets kapital. Avsikten med detta är att säkerställa att de skuldebrev som emitteras får bästa möjliga kreditbetyg.

Det föreslås att lånefinansiering via det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet ska kunna beviljas i tre år efter det att instrumentet inrättats. Detta begränsar emellertid inte giltighetstiden för massskuldebrevslån som det emitterat eller lån som det beviljat liksom inte heller giltigheten för borgen som beviljats av stater som hör till euroområdet.

De stater som hör till euroområdet och det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet ingår också ett ramavtal där det fastställs bl.a. hur ett ekonomiskt saneringsprogram för en stat som ansöker om lånefinansiering görs upp och godkänns. Avsikten är att kommissionen tillsammans med Europeiska centralbanken och IMF ska samråda om saneringsprogrammet med den stat som ansöker om lånefinansiering. Det föreslås att beslutet att godkänna ett ekonomiskt saneringsprogram ska fattas enhälligt av de stater inom euroområdet som kommer att ställa borgen. I ramavtalet kommer man också överens om förfarandena för att upprätta och godkänna låneprogrammet samt för att emittera massskuldebrevslån via det finansiella stabiliseringsinstrumentet. I avtalet kommer man också överens om de praktiska frågor som

gäller borgen, och samtidigt förbereder man sig på att någon av de stater som omfattas av systemet begär lånefinansiering via det finansiella stabiliseringsinstrumentet.

2.3 IMF:s andel

Enligt de riktlinjer som Ecofinrådet fastställde den 9 maj 2010 kan medlemsstater som försatts i kris eventuellt beviljas lånefinansiering i form av ett samordnat saneringsprogram och finansieringspaket från Europeiska unionen och IMF. Som modell med tanke på eventuella andra euroländer kommer man att använda Greklands sanerings- och finansieringsprogram samt i fråga om medlemsstater utanför euroområdet de stabiliseringsprogram som redan tillämpas i fråga om Ungern, Lettland och Rumänien. Innehållet i programmen samordnas mellan Europeiska unionen och IMF, liksom även uppföljningen och halvtidsöversynen av programmen. I enlighet med de tidigare programmen ska EU täcka 2/3 och IMF 1/3 av finansieringen. Utifrån dessa antaganden kommer EU:s stabiliseringssystem på 500 miljarder euro tack vare IMF:s finansieringsandel att växa med ytterligare 250 miljarder euro till sammanlagt 750 miljarder euro.

Under 2009 beslutade man att mer än tredubbla IMF:s resurser till ca 850 miljarder dollar. Till följd av detta har valutafonden nu tillräckliga resurser för en finansieringsinsats av denna storlek. IMF:s finansieringsbeslut fattas separat i varje enskilt fall. Från finländsk synpunkt är det bra att IMF deltar i EU:s stabiliseringssystem. Finland har redan länge understött tanken på att IMF deltar i eventuella stabiliseringsprogram och finansieringspaket i EU-medlemsstater, inklusive de stater som hör till euroområdet, eftersom IMF har den erfarenhet som krävs för att administrera kriser som gäller staternas betalningsbalans och skulder. IMF:s deltagande i uppgörandet och uppföljningen av programmen tillför programmen den trovärdighet som behövs. Medlemsstaterna i EU har också under det senaste året bidragit med en betydande insats i IMF:s tilläggsfinansiering. EU-staternas andel av tilläggsfinansieringen är 125 miljarder euro. Därför är det naturligt att

EU också kan tillgodogöra sig denna finansieringsinsats. IMF:s deltagande innebär också att en större grupp av dess medlemsländer deltar i finansieringen av det europeiska stabiliseringssystemet, vilket betyder att finansieringen inte enbart vilar på staterna i euroområdet. Detta minskar den risk som systemet medför för skattebetalarna.

2.4 Det ekonomiska läget

Det finns i huvudsak två bakomliggande orsaker till den utveckling som lett till att en europeisk finansiell stabiliseringsmekanism inrättats. Å ena sidan har en del av de stater som hör till euroområdet redan en längre tid fört en ansvarslös ekonomisk politik som genom underskott i de offentliga finanserna har lett till att staternas skuldnivåer stigit och således ökat sårbarheten för störningar på marknaden. Till exempel Greklands offentliga sektors bruttoskuld var redan 2007 nästan 96 procent i förhållande till den totala produktionen.

I bakgrunden fanns å andra sidan även finanskrisen, som bröt ut 2008 och som staterna inom euroområdet varit tvungna att använda omfattande resurser på för att sköta, och samtidigt har den kraftiga avmattningen i den ekonomiska utvecklingen tydligt försämrat staternas totala inkomster. Före finanskrisen 2007 var det genomsnittliga underskottet för den offentliga sektorn inom euroområdet endast 0,6 procent av bruttonationalprodukten, nedan BNP, och enligt nuvarande uppgifter bröt Grekland som enda staten inom euroområdet mot kriterierna för underskott. Finanskrisen förändrade situationen totalt. Förra året var det genomsnittliga underskottet 6,3 procent av BNP, endast Luxemburgs och Finlands underskott stannade under gränsen på 3 procent. I flera av eurorådets medlemsstater var underskottet nästan 10 procent eller klart mera av BNP. Den offentliga sektorns underskott i Spanien, Irland och Grekland sjönk rentav till 11–14 procent i förhållande till BNP. Den offentliga ekonomins underskott i Portugal växte under ett år från under 3 procent till 9,4 procent av BNP förra året.

Den stegvisa eskaleringen av Greklands problem och oklarheterna i fråga om det faktiska läget för de offentliga finanserna från och med senhösten 2009 samt marknadernas misstro mot de i februari 2010 överenskomna stabiliseringsåtgärdernas tillräcklighet medförde till slut att situationen i Grekland tillspetsades i början av maj. Marknadsläget hade också mera allmänt blivit osäkrare under början av våren, vilket syntes som en sänkning av prisen och en höjning av räntorna på masskuldebrevslånen i de EU-medlemsstater som är mest skuldsatta och vars skulder ökar snabbast.

Efter beslutet att aktivera euroområdet och IMF:s stödlån till Grekland, som offentliggjordes söndagen den 2 maj 2010, lugnade sig marknadsläget tillfälligt, men efter det steg räntorna på nytt och aktiemarknaden sjönk. Tydliga symptom på smitta från den grekiska krisen kunde skönjas i statslånen för Portugals, Spaniens och Irlands del. Lösningen på situationen i Grekland räckte helt tydligt inte till för att stabilisera situationen.

I slutet av samma vecka, fredagen den 7 maj, blev marknadsläget ohållbart och räntorna på lånemarknaden steg kraftigt i synnerhet i de problemdrabbade länderna. Krisen höll på att spridas okontrollerat. Räntan på Greklands tvååriga statliga lån steg till över 18 procent och en kraftig ökning kunde igen observeras i fråga om räntorna på också Portugals, Spaniens och Irlands lån. Marknadsaktörerna sände ytterst oroväckande signaler. På marknaden rådde en panikartad försäljningsstämning.

Förutom en höjning av staternas lånekostnader började krisen också hota det europeiska banksystemet och härigenom återhämtningen av ekonomin i hela euroområdet. Eftersom den europeiska banksektorn har betydande fordringar i staternas masskuldebrev, uppstod det i bedömningarna en djup oro även över banksystemets soliditet. Mot slutet av veckan syntes allt tydligare tecken på att misstroendet mellan bankerna växte snabbt. Situationen började bli oroväckande lik händelserna hösten 2008. Det var tydligt att kraftfulla åtgärder behövdes för att stabilisera situationen och hindra en dominoeffekt på finansmarknaden.

Om de beslut som behövdes inte hade fattats, skulle konsekvenserna ha varit allvarliga och vittgående. Det fanns redan sådana tecken på marknaden som tydde på att de aktörer som normalt placerar i euroområdet mest skuldsatta staters lån var ovilliga att öka sitt innehav och snarare försökte bli av med sina placeringar. Om detta hade fortsatt skulle det ha lett till en kraftig sänkning av priset på dessa staters lån och på motsvarande sätt till en ökning av räntorna. I en extrem situation skulle handeln på sekundärmarknaden i praktiken ha upphört nästan helt och emitteringen av nya lån skulle ha försvärats avsevärt. Den kraftiga sänkningen av priset på lån skulle i sin tur ha avspeglats i resultaten och soliditeten för de banker som placerat i dem som växande värderingsförluster. Ovissheten mellan bankerna om storleken på de kommande förlusterna skulle troligen ha lett till liknande situationer som under finanskrisen, då bankerna började misstro varandra och följderna var en kännbar höjning av risktilläggen för också korta räntor. Den kraftiga ökningen av staternas lånekostnader skulle i sin tur ha väckt misstankar om de mest skuldsatta ländernas förmåga att klara av sina åtaganden, vilket skulle ha ökat trycket att sälja och sålunda sänkt priserna ytterligare och förvärrat krisen.

Fredagen den 7 maj samlades regeringscheferna från staterna inom euroområdet. Vid mötet kom man överens om att snabbt effektivisera samordningen av den ekonomiska politiken och begärde att kommissionen omedelbart lägger fram ett förslag till en stabiliseringsmekanism för den europeiska ekonomin. Förslaget behandlades vid det extrainsatta Ecofinrådsmötet som ordnades söndagen den 9 maj. Ecofinrådet beslutade vid sitt möte om den stabiliseringsmekanism som beskrivs ovan i denna proposition och som består av flera delar.

Den stabiliseringsmekanism som man kom överens om vid Ecofinrådsmötet och Spaniens och Portugals meddelanden som följde om ytterligare stabiliseringsåtgärder fick situationen att lugna ner sig och avlägsnade hotet om en akut kris på finansmarknaden. Räntorna på statslånen i de problemdrabbade länderna sjönk genast i början av veckan kraftigt och har sedan dess utvecklats stabilt.

Också premierna för statslånen kreditriskderivat har sjunkit märkbart.

Vid sidan av beslutet om en finansiell stabiliseringsmekanism har programmet för stödköp av värdepapper som inleddes av Europeiska centralbanken och de nationella centralbanker som hör till eurosyste- met varit en central faktor för att stabilisera marknaden för masskuldebrev från och med den 10 maj 2010. Europeiska centralbanken meddelade den 17 maj 2010 att eurosyste- met använt 16,5 miljarder euro till stödköp av värdepapper under veckan som började den 10 maj 2010. Det har inte lagts fram någon specificering av hur köpen allokeras och inte heller av det totala beloppet för hela programmet för stödköp eller dess längd. Enligt bedömningar på marknaden koncentrerades eurosyste- mets stödköp till början av veckan och hänförde sig i huvudsak till Europeiska unionens mest skuldsatta staters lån.

På marknaden råder det dock fortfarande en viss osäkerhet, vilket syns i räntorna på statslånen i euroområdet problemdrabbade länder. Det är emellertid klart att utan beslutet om en stabiliseringsmekanism och Europeiska centralbankens samtidiga initiativ till stödköp skulle situationen för närvarande vara betydligt svårare. De aktuella problemen på lånemarknaden inom euroområdet har bidragit till en försämring av eurons externa värde. I bakgrunden finns dock även mera omfattande farhågor om att tillväxten blir långsammare som en följd av att den ekonomiska politiken stramas åt och stärkta förväntningar om att den låga räntenivån ska bevaras längre än vad som tidigare beräknats inom euroområdet.

I bedömningarna på marknaden har inrättandet av en europeisk finansiell stabiliseringsmekanism setts som en i hög grad positiv och nödvändig åtgärd, men det har på inget vis avlägsnat behovet av att genom snabba och målmedvetna åtgärder avhjälpa underskottet i de offentliga finanserna och riktningen på låneutvecklingen i synnerhet i de mest skuldsatta medlemsstaterna i euroområdet eller stater som befinner sig i en snabb skuldspiral. Med hjälp av stabiliseringsmekanismen får man tid för korrigerande åtgärder utan att störningar på marknaden i form av kraftiga fluktuationer i räntorna

ökar problemen när det gäller att stabilisera de offentliga finanserna och de europeiska bankernas balansräkning.

3 Lagförslagets motivering

1 §. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om lagens tillämpningsområde. Enligt 1 mom. får statsrådet ställa statsborgen för finansieringen av ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument på det sätt som föreskrivs i den föreslagna lagen.

I 2 mom. definieras europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument. Det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet är aktiebolaget *European Financial Stability Facility Société Anonyme*, som det är meningen att bilda inom en snar framtid och som ska lyda under luxemburgsk lag. Bolaget ska ägas av alla medlemsstater i Europeiska unionen som hör till euroområdet. Bolagets uppgift blir att bevilja lån och kreditlinjer till de stater inom euroområdet för vilka ett ekonomiskt stabiliseringsprogram har utarbetats, och att låna medel på de internationella kapitalmarknaderna för dessa lån och kreditlinjer. Det är meningen att bolaget ska anskaffa medel genom att emittera masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser. Staterna inom euroområdet ställer i sin tur borgen för bolagets masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser.

2 §. Enligt paragrafens 1 mom. får statsrådet utan krav på motsäkerhet ställa statlig propriëborgen som säkerhet för masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser som emitteras av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet samt för uppfyllandet av villkoren i dem. För att det finansiella stabiliseringsinstrumentet ska kunna försäkra sig om bästa möjliga kreditbetyg för de masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser som emitteras kan det behöva skydda sig mot ränte- och valutarisker. Därför föreslås det att borgen ska kunna ställas som säkerhet också för ränte- och valutaswappar i anslutning till masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser samt för uppfyllandet av villkoren i swapparna.

Statsborgen ställs för finansieringen av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet. Därför föreslås det inga krav på motsäkerhet. Ett krav på motsäkerhet av det finansiella stabiliseringsinstrumentet skulle de facto upphäva borgen när det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet emitterar lån på kapitalmarknaderna.

Borgen får ställas som säkerhet för skulder och anknytande ränte- och valutaswappar till ett värde av högst 7,92 miljarder euro. Det föreslagna beloppet motsvarar Finlands andel av borgensförbindelserna på totalt 440 miljarder euro för finansieringen av det finansiella stabiliseringsinstrumentet. Denna andel har bestämts utifrån Finlands andel i Europeiska centralbankens tecknade kapital.

Enligt 2 *mom.* bestäms motvärdet av lån i andra valutor än euro enligt Europeiska centralbankens kurs på euron vid den tidpunkt när borgen ställs.

3 §. Statsrådets allmänna sammanträde beslutar enligt 1 *mom.* om beviljande av sådan borgen som avses i lagen. Det är inte meningen att borgen ska beviljas för hela beloppet på en gång, utan separat för varje masskuldebrevslån och skuldförbindelse av annat slag som det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet emitterar eller för varje skuldebrevemissionsprogram.

Den föreslagna fullmakten att ställa borgen är nära förknippad med upprätthållandet av ekonomisk stabilitet inom euroområdet. En förutsättning för att få lån via det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet är att den stat som anhåller om lån förbinder sig att följa det ekonomiska stabiliseringsprogram som har antagits av de övriga staterna inom euroområdet. Därför är det viktigt att riksdagen har en möjlighet att på behörigt sätt påverka de långivningsarrangemang för vilka statsborgen ställs.

Besluten i anslutning till det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet fattas inte inom ramen för Europeiska unionen eller dess institutioner, så det är inte fråga om sådana rättsakter, fördrag eller andra åtgärder som avses i 96 § 1 *mom.* i grundlagen och om vilka beslut fattas inom Europeiska unionen. Således är inte heller grundlagens förfaranden för frågor som gäller unionen tillämpliga. I grundlagen anges de sätt som ärenden

blir anhängiga på i riksdagen. Enligt dess 42 § kan statsrådet ge riksdagen meddelanden eller redogörelser i frågor som gäller rikets styrelse eller internationella förhållanden. För att trygga riksdagens ställning vid arrangemang som gäller långivning och borgensförbindelser föreslår man i 2 *mom.* att statsrådet innan det beslutar om beviljande av borgen ska ge riksdagen ett meddelande i frågan.

Enligt 3 *mom.* kan statsrådet besluta att finansministeriet eller Statskontoret ska genomföra praktiska uppgifter i anslutning med beviljandet av borgen.

4 §. Lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) tillämpas inte på statsborgen som avses i den föreslagna lagen. Om eventuella borgensavgifter ska bestämmas i överenskommelse mellan staterna inom euroområdet.

5 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens ikraftträdande. Enligt 2 *mom.* kan statsborgen som avses i lagen ställas i högst tre år från inrättandet av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet. Det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentets verksamhet är inte avsedd som ett permanent arrangemang. Staterna inom euroområdet har kommit överens om att stabiliseringsinstrumentet kan bevilja lån eller kreditlinjer i tre år från inrättandet. Eftersom instrumentet ännu inte har inrättats, föreslås det i bestämmelsen att fullmakten att bevilja borgen ska vara kopplad till inrättandet av instrumentet. I alla fall ska borgen dock ställas minst till och med den 30 juni 2013.

4 Konsekvenser

Propositionen har inga direkta ekonomiska konsekvenser. Den föreslagna fullmakten att ställa borgen utgör en del av det finansiella stabiliseringspaket för euroområdet som länderna inom detta område deltar i. Ett sådant paket ökar den ekonomiska stabiliteten i hela euroområdet och således också i Finland. Dessutom ger det tid att vidta snabba saneringsåtgärder inom de offentliga finanserna. Propositionen har således gynnsamma samhällsekonomiska konsekvenser.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

6 Samband med andra propositioner

Till riksdagen har den 3 juni lämnats regeringens proposition om en komplettering av den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2010 (RP 62/2010 rd). I förslaget föreslås ett tillägg på 1 miljon euro för förvärv av aktier i europeiska finansiella stabiliseringsinstrument. Dessutom kommer till riksdagen överlämnas en separat proposition i fråga om den överenskommelse mellan staterna inom euroområdet och det bolag som ska utgöra det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet där man närmare avtalar om förfarandena för beviljande av lånefinansiering och borgen.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 82 § 2 mom. i grundlagen får statsborgen beviljas med riksdagens samtycke. Uttrycket "riksdagens samtycke" innefattar

inte bara samtycke genom beslut av riksdagen utan också samtycke i form av en lag. Enligt motiveringen till propositionen om grundlagen (RP 1/1998 rd) används lagformen endast i fråga om generella fullmakter att bevilja vissa typer av borgensförbindelser och garantier. Riksdagens särskilda beslut krävs när det är fråga om borgensbeslut om vilka det inte finns bestämmelser i speciallagar. I sådana fall avser riksdagens samtycke en bestämd situation och innebär ingen generell fullmakt. Av lagen eller riksdagens samtycke ska borgensförbindelsernas och garantiernas maximibelopp framgå. Av lagförslaget framgår maximibeloppet av fullmakten att ställa borgen och dessutom till vem och för vilka åtaganden borgen kan ställas.

I enlighet med det ovanstående kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

8 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Statsrådet får i enlighet med denna lag ställa statlig propriëborgen för finansieringen av ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument.

Med europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument avses i denna lag aktiebolaget *European Financial Stability Facility Société Anonyme*, med hemort i Storhertigdömet Luxemburg.

2 §

Statsrådet får utan krav på motsäkerhet ställa statlig propriëborgen som säkerhet för masskuldebrevslån och andra skuldförbindelser som emitteras av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet och för anknytande ränte- och valutaswappar samt för uppfyllandet av villkoren i dem. Borgen får gälla skulder och anknytande ränte- och valutaswappar till ett värde av högst 7,92 miljarder euro.

Motvärdet av lån i andra valutor än euro beräknas enligt den gällande kurs på euron

som Europeiska centralbanken publicerar vid den tidpunkt när borgen ställs.

3 §

Statsborgen enligt denna lag beviljas separat för varje masskuldebrevslån och skuldförbindelse av annat slag som det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet emitterar samt för anknytande ränte- och valutaswappar eller för masskuldebrevslån och skuldförbindelser av annat slag samt för anknytande ränte- och valutaswappar som ingår i ett emissionsprogram. Statsrådets allmänna sammanträde beslutar om beviljande av statsborgen.

Innan statsrådet beslutar om beviljande av statsborgen, ska riksdagen ges ett meddelande i frågan.

Statsrådet kan besluta att finansministeriet eller Statskontoret ska genomföra uppgifter i anslutning med beviljandet av statsborgen.

4 §

Lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) tillämpas inte på statsborgen som avses i denna lag.

5 §
Denna lag träder i kraft den 201 . iska finansiella stabiliseringsinstrumentet och
Med stöd av denna lag kan statsborgen minst till och med den 30 juni 2013.
ställas i tre år från inrättandet av det europe-

Helsingfors den 4 juni 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Förvaltnings- och kommunminister *Mari Kiviniemi*